

Siroki Zoltán (1906–1987) emlékezete

PAPP László¹ & LISZTES-SZABÓ Zsuzsa^{2*}

(1) Debreceni Egyetem, Botanikus Kert, H-4032, Debrecen, Egyetem tér 1.

(2) Debreceni Egyetem, MÉK Mezőgazdasági Növénytan, Növényélettani és Biotechnológiai Tanszék, H-4032 Debrecen, Böszörményi u. 132.; *szabozs@agr.unideb.hu

In memoriam Zoltán Siroki (1906–1987)

Abstract – Zoltán Siroki (1906–1987) was a Hungarian agronomist and lecturer. His professional activity was connected mainly to Debrecen. Beside his widely known ornithological studies his floristic and fitocoenological data to *Matricum*, *Crisicum* and *Nyírségense* Hungarian regions are also important. Herbarium of Zoltán Siroki, consisting of ca. 20 000 specimens is a remarkable part of the Herbarium of Debrecen University (DE).

Keywords: *Crisicum*, floristical studies, Herbarium of Debrecen University, history of Hungarian botany, Hortobágy

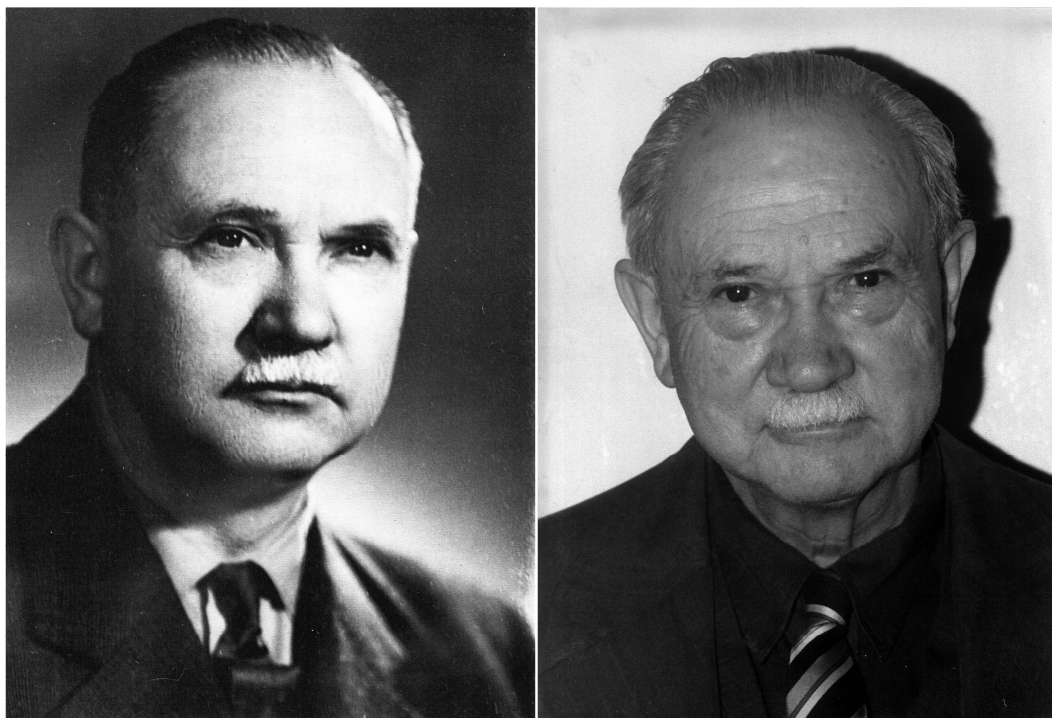
Összefoglalás – Siroki Zoltán (1906–1987) agrármérnök és tanár aktív szakmai tevékenysége javarészt Debrecenhez kötődik. Madártani munkássága és közleményei széles körben ismertek, ugyanakkor figyelemreméltóak a zömmel az Északi-középhegységre, a Tiszántúlra és a Nyírségre vonatkozó florisztikai és cönológiai vizsgálatai is. A mintegy 20 000 lapot számláló növénygyűjteménye (Siroki Zoltán Herbárium) a Debreceni Egyetem Herbáriumának (DE) értékes része.

Kulcsszavak: botanikatörténet, DE herbárium, florisztika, Hortobágy, Tiszántúl

„Siroki Zoltán, magyar ornitológus” – így kezdődnek a professzorról szóló életrajzi írások, de ez a megjelölés nem fedi le azt a szerteágazó tudást és tevékenységi kört, amelyben a „határainkon túl is megbecsült professzor” (VARGA 2014) tájékozott volt. Kiadatlan önéletrajzi írásában (SIROKI 1987) a következőket olvashatjuk: „Az emberek általában valamilyen csillagzat alatt születnek. Nálam másképpen történt. 1906. július 25-én Budán a Csalogány utcában láttam meg a napvilágot. Én tehát a fülemüle égisze alatt születtem és ez a tény befolyásolta egész életemet. Nálam a természet szeretete örökletes tulajdonság.” Gyermekkora meghatározó eleme, hogy édesapja a lakásában tartott olyan egzotikus madarakat kalitkákban és röpdében, amelyekkel akkoriban ritkán lehetett találkozni. Valószínű, hogy jogász végzettségű édesapjának, Schmitt Béla statisztikai tanácsosnak is volt lehetősége díszmadártartással foglalkozó könyvet adni Zoltán fia kezébe, azon kívül, hogy az élővilág, és ezen belül különösen a madarak iránti szenvedélyes érdeklődést már a génjeivel átörököltette neki. Schmitt Zoltán – az ajánlott magyarosítás után Siroki Zoltán – munkássága óta azonban szinte kötelező darab a családi könyvespolcokon az öt kiadást megért *Díszmadarak a lakásban* című hiánypótló könyve (SIROKI 1976), amely a magyar nyelven íródott legteljesebb mű ebben a témában; több mint 120 egzotikus díszmadár leírását közli és ad tartásukhoz útmutatót [1].

Siroki Zoltán – ahogy lányai és kollégái látták – magas, bajszos, jellegzetes öltözkéről messziről felismerhető ember volt. Magas szárú cipőt, térdzoknit, bricsesz nadrágot hordott,

barna aktatáskájával járt-kelt. A szükséges felszerelést tartalmazó hátizsákja, növénygyűjtő mappái és rovarhálói által igen jellegzetes volt terepi megjelenése is. Kedves, közvetlen, jó kedélyű, a hívői optimizmust hordozó ember volt. Minden élőlény iránt érdeklődött és elmélyült tudását, gyűjtői tapasztalatait szerényen, de tanári jó szándékkal kívánta átadni. A fiatalabb generációk számára példaadó volt fajismerete, terepi jártassága, szorgalma és következetessége. Növénygyűjtői és preparálói alaposságát dicsérik herbáriumi lapjai is (2. és 3. ábra).

1. ábra. Siroki Zoltán portréi (a Debreceni Egyetem MÉK Mezőgazdasági Növénytani, Növényélettani és Biotechnológiai Tanszék gyűjteményéből).

Fig. 1. Portraits of Z. Siroki (courtesy of the Department of Agricultural Botany, Crop Physiology and Biotechnology, Debrecen University).

„Tiszta, nyílt tekintete, kék szeme, barátságos mosolya, az egész lényéből áradó finomság tökéletesen fedte azt a képet, amelyet könyve alapján kialakítottam róla magamnak: a madarak atyja.” – írja róla Taar Ferenc (TAAR 1981). Derűs, kiegyensúlyozott emberként azzal az áldással élt, hogy foglalkozása azonos volt a hobbijával. Tanszéki irodáját kedvenc kaktuszai díszítették, és madarainak csivitelése tette vidámmá. Széleskörű baráti kapcsolatokat ápolt és kiterjedt levelezése volt. Azt a biztatást és lelkesedést adta át nap mint nap, ami belőle fakadt, és amelyet ő is kapott másoktól. Így Soó Rezsőtől, akit sokra értékelt és hálás volt neki, mert ösztönözte őt a tudományos közlésre. Sokszor idézett fel egy vele folytatott beszélgetést:

– *Tudod Zoltán mi különbözteti meg a botanikust az idiótától?* – kérdezte a professzor enyhén rekedtes hangját is utánozva.

– *Nem, Professzor úr.*

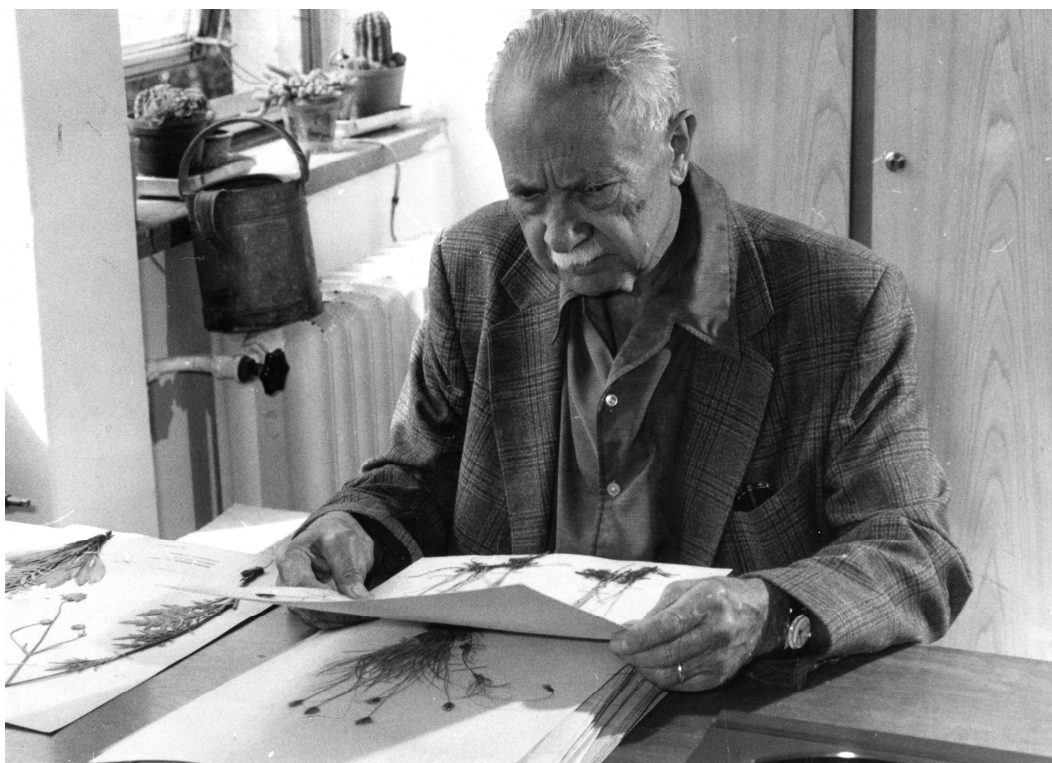
– *Semmi!* – mondta lakonikusan, majd néhány másodperc múlva hozzátette: – *Hát nem egyformának hihetnek minket!*

2. ábra. *Bulbocodium vernum* L. lapja a Siroki Herbáriumban (1966, Hosszúpályi).
Fig. 2. A specimen of *Bulbocodium vernum* L. collected by Z. Siroki in 1966, near Hosszúpályi.

3. ábra. *Angelica palustris* (Bess.) Hoffm. lapja a Siroki Herbáriumban (1951, Halás).
Fig. 3. A specimen of *Angelica palustris* (Bess.) Hoffm. collected by Z. Siroki in 1951, near Halás.

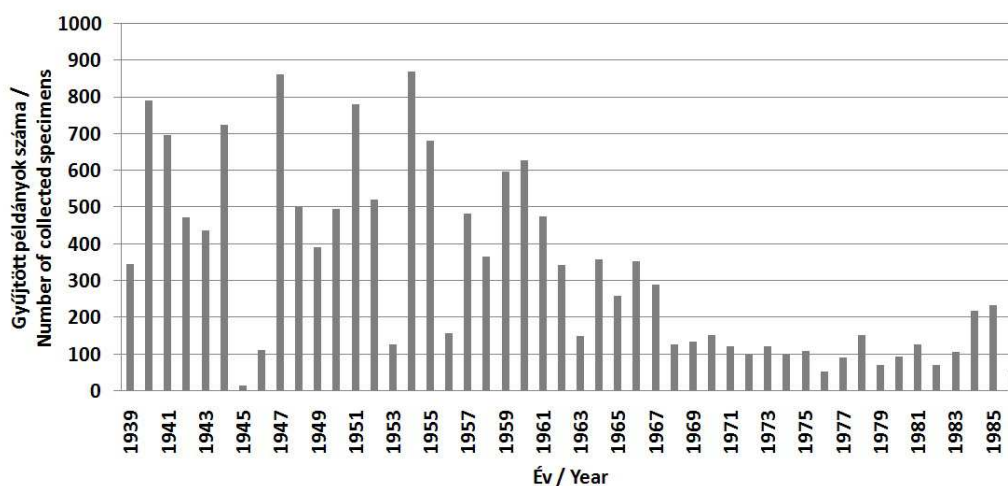
4. ábra. Siroki Zoltán herbáriumának rendezése közben az 1980-as évek közepén (Siroki Erzsébet szívességéből).

Fig. 4. Z. Siroki sorting his herbarium in the middle of 1980s (courtesy of Erzsébet Siroki).

Jó szívvel gondolt tanszéki utódjára, Mátyás Györgyre is, amikor az megjegyezte, önbecsülését erősítve benne: *„Milyen érdekes a sors, Zoltán, te agrármérnökként végeztél és nem kis mértékben botanikussá lettél, én természetrajz-földrajz szakos tanárként fejeztem be tanulmányaimat és agrobotanikus lettem!”* Szabadidejében gazdagította tojásgyűjteményét, rovarokat preparált, és növényeket préselt. Kitartását és szorgalmát nemcsak az akkori Agrártudományi Egyetem Növénytani Tanszéke Herbáriumának szorgalmas bővítésével bizonyította, hanem egyenesszárnyúak idős koráig, órákon át tartó terepi gyűjtésével is, amely eredményéről lelkesítő örömmel számolt be: *„jó pár Nyírségben eddig nem ismert faj is horogra akadt!”*. Nagyon szerette a komolyzenét, tehetségesen rajzolt, szépen zongorázott és hegedült. Leánya, Dienes Mihályné Siroki Hedvig így emlékezik saját gyermekkorára: *„A Kishegyesi úti szülői ház egyik szobájában közel kétszáz különböző madár élt. Tízéves koromtól édesapámmal gyűrűző-, sasfészek-kihelyező táborokba, gyűjtőutakra jártam. [...] Otthonunk mindenki előtt nyitva állt, naponta jöttek megcsodálni bogár-, rovar- és tojásgyűjteményét, herbáriumát.”*

Siroki Zoltán természetismereti tájékozottsága már kisiskolásként megmutatkozott: *„Második elemista voltam, amikor tanító nénink egy kitömött madarat hozott az órára, és magyarázta, hogy az egy vörösbegy, mert egész alsó része szép piros volt. Otthon nagy indignálódva meséltem apámnak, hogy a tanító néni nem ismeri a vörösbegyét, mert helyette egy him süvöltőt mutatott.”* Érettségi után a Budapesti Agrártudományi Egyetemre iratkozott. Egyetemi éveiben lepkéket és bogarakat gyűjtött, és 1929-ig évente 3–4 hónapot dolgozott Washingtoni Rovartani Állomás által szervezett, a gyapjaslepke (*Lymantria dispar* L.) parazitáinak gyűjtését célzó kutatásban. 1938-ban tanári oklevelet is szerzett, azután a

Jászberényi Alsófokú Mezőgazdasági Szakiskolába nyert kinevezést, ezzel indult pedagógiai pályája. 1938-ban áthelyezték a Mosonmagyaróvári Gazdasági Akadémia Biológiai Tanszékére, majd a következő év elején a kassai Magyar Királyi Középfokú Gazdasági Tanintézethez került, ahol növénytant, állattant és növényvédelmet tanított. Kassán vezetője volt a helyi Növényegészségügyi Körzetnek is. A növények iránti érdeklődése ekkortól kezd mélyebb nyomot hagyni az utókor számára: ebben az évben fogott növénygyűjtéshez, hogy „hiányos botanikai ismereteimet *mielőbb kiegészíthessem*”. Gyűjtési aktivitása ekkortól az 1940-es és 1950-es években a legmagasabb, amely átlagosan eléri az évi 500 példányt, később pedig évente 100–200-at (5. ábra). A növényhatározásban a Kassai Akadémia hajdani tanára, Rapaics Rajmund herbáriumára támaszkodott, és amely példányokkal nem boldogult, azokat Jávorka Sándornak küldte el. Jávorkát érdekelte Kassa környékének és a Kojsói-havasoknak a flórája, és szívesen segítette Siroki Zoltánnak a pár év alatt nagy gyűjteményé gyarapodott herbárium anyag identifikálásában. A kassai évekről ő maga úgy vallja, hogy élete legboldogabb öt éve volt. 1942-ben nősült meg, három lánya (Hedvig, Ágnes és Erzsébet) született, ketten közülük még Kassán.

5. ábra. Siroki Zoltán által évenként gyűjtött herbárium példányok száma.
Fig. 5. The numbers of herbarium specimens collected annually by Z. Siroki.

A második világháború vége gyökeres változást hozott az életében. Mivel a Kassai Gazdasági Tanintézet igazgatója engedélyt kapott, hogy családjával Budapesten maradjon, helyetteseként Siroki Zoltán döntött arról, hogy a tangazdaság állatállományát nem hajtják el lábba Magyaróvár felé, a rendelkezés ellenére. Így csupán a józanészre hallgatva részt vett az ellenállási mozgalomban, ugyanakkor a kassai volt az egyetlen tanintézet az országban, amely sértetlenül vészelte át a háború eseményeit. 1945-ben a csehszlovák hatóságok kiutasították az országból, így két apró leányával, egy gyerekocsival és egy kosár ruhaneművel szekéren indultak el az anyaország felé. A bogárgyűjtemény és a herbárium ideiglenesen Siroki feleségének nevelőnőjénél, Kassán maradt, 1947-ben került vissza tulajdonosához. Az anyaországban először a debreceni Középfokú Tanintézetbe jelentkezett, ahol a biológiai tárgyakat oktatta. 1950-ben a budapesti Agrártudományi Egyetem Növénytan Tanszékére nevezték ki egyetemi docensi beosztásban. Itt dolgozott három éven át, majd a családjától való távollét miatt kérte visszahelyezését a debreceni technikumhoz. 1953-ban megbízást kapott a Debrecenben létesítendő Mezőgazdasági Akadémia Biológiai Tanszékének megszervezésére, főiskolai tanárként. Később, mikor az intézmény egyetemi

rangot kapott, visszakapta egyetemi docensi címét, 63 éves koráig. Nyugdíjazása után tudományos tanácsadóként havi 60 órában dolgozott tovább. Ebben a minőségében mélyedt el a Tanszék növényanyagának feldolgozásában, amely ebben az időszakban nagy lendülettel gazdagodott: Siroki Zoltán és utódja, Mándy György befogadta a hajdani Vetőmagvizsgáló Állomás egész herbáriumát, amely Degen Árpád igazgatósága alatt keletkezett és Európa szinte minden országából tartalmaz példányokat.

Kutatómunkát növénycönológia, florisztika, entomológia és ornitológia tárgykörökben végzett. A „*széles látókörű biológus*” (KÖVICS 1992) növénytant és növénykörtant oktatót Debrecenben. Az agrobotanikus szakma a Mezőgazdasági növénytan könyvben (TURCSÁNYI 2001) méltán fejezi ki köszönetét mások között Siroki Zoltánnak is: „*Ezt a könyvet őszinte nagyrabecsüléssel és megemlékezéssel ajánljuk azoknak az egykori agrár- és kertészeti egyetemi professzorainknak és kollégáinknak, akik már nem lehetnek közöttünk, akiknek munkássága nélkül nehéz lenne elképzelni botanikai oktatásunkat*”. A Debreceni Egyetem Mezőgazdasági Növénytan, Növényélettani és Biotechnológiai Tanszéke mai napig használja oktatási célra herbáriumának még életében erre a célra elkülönített lapjait.

Botanikai fajismeretét jól jellemzi Tóth Oszkárnak, későbbi kollégájának anekdotája, aki egyetemi hallgatóként Soó Rezső által vezetett terepgyakorlaton kapta a következő instrukciót a kétszeres Kossuth-díjas professzortól: „*...ha füvekről többet akarnak tudni, akkor ne hozzám, hanem Siroki Zoltánhoz forduljanak!*” Nagy öröme volt, hogy Debrecen közelében (a Sámsoni út mellett) és az Újléta közelében felfedezett két láprétet, amelyet aztán ő publikált először (SIROKI 1958, 1970). Életében végig figyelemmel kísérte „lápjainak” sorsát. A terepi kirándulásokon tanúbizonyosságát adta növény- és általános természetismeretének, és „megszállott” gyűjtői hajlamának is. Jellemző, hogy a pillanatnyi memóriazavart, amely következtében esetleg egy növény tudományos neve nem jutott eszébe, sajátos módszerrel küszöbölte ki. Még a kassai évek alatt elkészített zsebkönyvébe alfabetikus sorrendben beírta a növénynevezéseket és a Kárpát-medencei fajok elnevezésének első néhány betűjét, ennek segítségével pillanatok alatt kimondhatta az adott növényfaj hirtelen „be nem ugró” nevét.

Lovas Márton, a Déri Múzeum Természettudományi Osztályának vezetője így emlékezett rá 1996-ban, a Siroki Zoltán Díszmadártenyésztő Egyesület szervezésében megrendezett Országos Díszmadár-kiállítás és Bajnokság megnyitó beszédében: „*A Déri Múzeum Természettudományi Gyűjteményei sokat köszönhetnek Siroki Zoltánnak. Múzeumi gyűjtőútjainkon, mikor néha velünk tudott jönni, mindig lenyűgözve figyeltem tudásának biztonságát, nagyságát, amivel egy-egy terület növény- és állatvilága nyitott könyvként jelent meg előtte. Lenyűgöző volt kíváncsisága, érdeklődése kedves témái iránt még jóval túl 70-ik évén is... Siroki Zoltánnal valljuk: A természetszerető ember teljesebb, emberségesebb ember.*”

Tanszékvezetősége idején, a tanszék üres helyiségeiben oldotta meg díszmadarainak teleltetését, és szabadságra készülve a kollégáira bízta azok gondozását. Ezek a felkérések többek számára emlékeztetéseket, hiszen nem csak etetni, takarítani is kellett őket. Zoltán bácsi valószínűleg a ragaszkodás, a szeretet és a lojalitás próbájának szánta ifjú kollégáinak e feladatot. Ez az aktív, tanszékvezetői időszaka életének, amikor számos hazai madárfajt, főleg pintyféléket tartott. Így például süvöltőt elsőként szaporított, s így annak minden részletéről beszámolhatott (SIROKI 1961). Több mint 100 közleményéből 73 egzotikus díszmadarak tartásával és tenyésztésével foglalkozik, de botanikával kapcsolatos tevékenységére is jellemző az éleslátás: a magas tarackbúzákat [*Elymus elongatus* (Host) Runemark] először Siroki Zoltán találta meg a Hortobágyon (SZUJKÓ-LACZA *et al.* 1982). További jelentős florisztikai adatai közé tartozik a *Carex echinata* Murray kimutatása az Alföldről (SIROKI 1952) és a *Calamagrostis stricta* (Timm.) Koeler [syn.: *C. neglecta* (Ehrh.) G.M. Schr.] új nyírségi lelőhelyének megtalálása (SIROKI 1970), a *Carex diandra* Schrank azonosítása a Sátor-hegységben (SIROKI 1965) valamint a *Sphagnum acutifolium* Ehrh. ex Schrad.

megtalálása a Bükkben (SIROKI 1961). Mint ezekből az adataiból és Siroki Zoltán írásaiból is kitetszik, különösen fontosnak tartotta a lápos, vizenyős helyek kutatását. Emellett azonban kiemelt figyelmet szentelt másodlagos, ember által létrehozott termőhelyeknek (például vasúti töltések, vasútállomások, kőbányák, útszegélyek, vetések, ugarok) is, ahonnan számos érdekes florisztikai adatot [például *Trifolium vesiculosum* Savi, *Glaucium corniculatum* (L.) Rudolph, *Myagrum perfoliatum* L., *Lepidium virginicum* L., *Lepidium densiflorum* Schrad., *Senecio vernalis* W. & K. (SIROKI 1952) illetve *Epilobium dodonaei* Vill., *Anchusa barrelieri* (All.) Vitman, *Anchusa arvensis* (L.) M. Bieb., *Papaver argemone* L.] közölt (SIROKI 1965).

6. ábra. Siroki Zoltán jelentős rovargyűjteményt hozott létre, és nagyon szerette a hazai madarakat is (Siroki Erzsébet szíveségéből).

Fig. 6. Z. Siroki had a significant insect collection, and was also keen on birds of Hungary (courtesy of Erzsébet Siroki).

Növénygyűjteményét a Debreceni Egyetem őrzi (részletes bemutatását lásd: TAKÁCS *et al.* 2015), az *Index Herbariorum* nyilvántartásban „DE” kóddal jelölt gyűjtemény részeként. Rovargyűjteményét a Debreceni Egyetem MÉK Természetvédelmi Állattani és Vadgazdálkodási Tanszéke (bemutatását lásd: KÖDÖBŐCZ 2009), hazai madárfajok tojásgyűjteményét a Debreceni Egyetem TTK Evolúciós Állattani Tanszék őrzi (bemutatását lásd: HARASZTHY 2015). Elnöke volt a Debreceni és az Országos Díszmadártenyésztő Egyesületnek. Ebből adódóan számos előadást tartott a kiállításokon is, és egyéb meghívásoknak is mindenkor eleget tett. Madaraival rendszeresen nyert oklevelet. Német nyelvtudása lehetővé tette, hogy németül is publikáljon és szakmai ismereteit szakkönyvek fordításával is gazdagíthatta. Kapcsolatait folyamatosan szélesítette, számos külföldi rendezvényen meghívott előadóként szerepelt. A debreceni TIT Biológia Szakosztályának elnökeként rendszeresen adott elő a vándorgyűléseken, így például bemutatta a Hortobágy növény- és állatvilágát. A Debreceni Atommagkutató Intézettel közös kutatási témája volt a

hortobágyi fitocönózisok növényzetének mikroelem-tartalom vizsgálata (SZALAY *et al.* 1977, 1978), amely kapcsán jelentős herbáriumi anyagot gyűjtött a Hortobágyról, társulásonként. Később a Borsodi Mezőségeen is végeztek hasonló vizsgálatokat (SÁMSONI *et al.* 1981).

7. ábra. Az *Ambrosia artemisiifolia*-t Siroki Zoltán először 1949-ben gyűjtötte a Debreceni Agrártudományi Egyetem Botanikus Kertjének környékén, majd ezt követően legközelebb 1985-ben (A). Siroki Zoltán a Botanikus Kertben 1985 nyarán (B) (Siroki Erzsébet szíveségéből).
Fig. 7. Z. Siroki collected *Ambrosia artemisiifolia* first in 1949 near the Botanical Garden of Agricultural University of Debrecen, and secondly in 1985 (A). Z. Siroki in the Botanical Garden in the summer of 1985 (B) (courtesy of Erzsébet Siroki).

Az 1976-ban megjelent könyve rövid idő alatt elfogyott, a Mezőgazdasági Kiadó 1990-ben jelentette meg a második kiadást. A Siroki család a második kiadás szerzői jogdíjából alapítványt hozott létre, és 1993 óta évente egy arra érdemes madarász Siroki-díjjal járó vándorszerleget tudhat magáénak.

*Fizetésére jelenül
Siroki Z.*

8. ábra. Siroki Zoltán dedikációja és aláírása.
Fig. 8. Handwriting of Zoltán Siroki.

Siroki Zoltán 1970-ig látta el tanszékvezetői feladatait a Debreceni Agrártudományi Egyetemen. 80 éves korában az intézmény „Pro Universitate” emlékéremmel ismerte el

érdemeit. 1987-ben, 81 éves korában hunyt el. Tanári oklevelét, leckeönyvét a Debreceni Egyetem Agrártudományi Központjának Intézménytörténeti Kiállítása őrzi.

Mindazok, akik Siroki Zoltánt ismerhették, kiemelik példaértékű emberi nagyságát és segítőkészségét, hogy megkülönböztetés nélkül válaszolt minden megkeresésre, és őszintén tudott örülni mások sikereinek: „*olyan kedves és közvetlen ember volt, aki a madaraknál jobban csak a madarászokat szerette*” (VARGA 2014). Életét saját maga így summázta: „*A család és a napi oktatómunka mellett életemet négy dolog, mondhatnám négy szenvedély töltötte ki: a madarak, a bogarak, a sáskák és a növények világa*”.

Siroki Zoltán embersége, sok értékes tulajdonsága mély hitéből fakadt, amely, emberi lelkeket nyomorító időkben is megmaradt. Bár pályafutása „megtorpanásának” egyik oka ez lehetett, hitét megvallani sohasem félt. Küldetését, a világnak és embertársainak elkötelezve, becsülettel járta be, és sokszínű eminenciásként tette gazdagabbá a vele együtt létezők életét.

Siroki Zoltán botanikai témájú művei

- SIROKI Z. (1954): Adatok a Tiszántúl és a Nyírség flórájához. – *Annales Biologicae Universitatum Hungariae* 2: 287–288.
- SIROKI Z. (1956): A Debreceni Mezőgazdasági Akadémia nyulasi legelőjének botanikai összetétele. – *Debreceni Mezőgazdasági Akadémia Évkönyve* 1956: 183–205.
- SIROKI Z. (1958): Egy nyírségi reliktumterület monografikus cönológiai feldolgozása. – *Debreceni Mezőgazdasági Akadémia Évkönyve* 1958: 109–141.
- SIROKI Z. (1961): Tőzegmoha-előfordulás a Bükk hegységben. – *Botanikai Közlemények* 49: 110–111.
- SIROKI Z. (1962): Vegetációtanulmányok a debreceni löszháton. – *Debreceni Agrártudományi Főiskola Tudományos Közleményei* 8: 435–461.
- SIROKI Z. (1965): Újabb florisztikai és cönológiai adatok hazánk területéről. – *Botanikai közlemények* 52: 31–34.
- SIROKI Z. (1970): A lápi nádtippán *Calamagrostis neglecta* (Ehrh.) G. M. Sch. új lelőhelye és elterjedése a Nyírségben. – *A debreceni Déri Múzeum Évkönyve* [1967] 50: 15–20.
- SIROKI Z. (1967): *A hajdú-löszhát rét- és legelőállományának növényzociológiai feldolgozása*. – Kutatási zárójelentés, Gépírat.
- SIROKI Z. (1971): *A hajdúsági löszhát réteinek és legelőinek növényzociológiai elemzése*. – DATF cent. ünnepsége, 1868–1968, Debrecen, pp. 186–190.
- SÁMSONI Z., SIROKI Z. & SZALAY S. (1981): A Borsodi Mezőség legelőinek és réti növényeinek makro- és mikrotápelem-analitikai vizsgálata. – *Agrokémia és Talajtan* 30: 449–461.
- SZALAY S., SÁMSONI Z., SIROKI Z. & EL-HYATEMY Y. (1977): A Hortobágy legelőterületeinek mikroelem-ellátottsága. – *Agrokémia és Talajtan* 26: 95–111.
- SZALAY S., SÁMSONI Z., SIROKI Z. & EL-HYATEMY Y. (1978): Investigations into the micronutrient deficiency of plants on the pasture lands of the Hortobágy heath. – *Acta Agronomica Academiae Scientiarum Hungaricae* 27: 17–23.
- SZUJKÓ-LACZA J., FEKETE G., KOVÁTS D., SZABÓ L. & SIROKI Z. (1982): The vascular plants of the Hortobágy National Park. – In: SZUJKÓ-LACZA J. (szerk.), *The flora of the Hortobágy National Park*. Akadémiai Kiadó, Budapest, pp. 105–169.

Siroki Zoltán oktatási célú művei

- SIROKI Z. (1951): *A növények élete*. – Mezőgazdasági Kiadó, Budapest, 60 pp.
- SIROKI Z. (szerk.) (1954): *Növénytan. Tankönyv a mezőgazdasági technikumok részére*. – Tankönyvkiadó, Budapest, 59 pp.
- SIROKI Z. & BALÁZS-PIRI J. (1954): A növényrendszertan. – In: SIROKI Z. (szerk.), *Növénytan*. Tankönyvkiadó, Budapest, 59 pp.
- SIROKI Z. (1955): *A mezőgazdasági akadémiákon oktatandó Növénytan c. tantárgy programja*. – Debrecen, Alföldi Nyomda, 19 pp.
- SIROKI Z. (1960): *Növényrendszertan a 2. féléves levelező hallgatók részére*. – Debreceni Mezőgazdasági Akadémia, Debrecen, 43 pp.

- SIROKI Z. (1961): *Növényrendszertani jegyzet. Útmutató a levelező hallgatók részére.* – Debreceni Mezőgazdasági Akadémia, Debrecen, 45 pp.
- SIROKI Z. (1962): *Növényrendszertan.* – Debreceni Agrártudományi Főiskola, Debrecen, 58 pp.
- SIROKI Z. (1968): *Debreceni Agrártudományi Főiskola Növénytani-Növényélettani tanszék 15 éves története.* – DATF, Debrecen, 19 pp.

Válogatás Siroki Zoltán állattani cikkeiből

- SCHMITT Z. (1931): Ritkább madarak hazai előfordulása. – *Kócsag* 4 (1): 4.
- SCHMITT Z. (1931): A *Zosterops simplex* tenyésztése fogságban. – *Kócsag* 4 (1): 36–39.
- SCHMITT Z. (1932): *Bombycilla garrulus* L. adatok 1931/1932. – *Kócsag* 5 (4): 57.
- SIROKI Z. (1932): Előfordulási adatok. – *Kócsag* 5 (7): 124.
- RÉVY D. & SIROKI Z. (1932): Beiträge zur Kenntnis der Käferfauna des Komitates Moson. I. Anthribidae, Curculionidae und Scolytidae. Adatok Mosonvármegye bogárfaunájához. I. Anthribidae, Curculionidae és Scolytidae. – *Folia Entomologica Hungarica* 7 (1–4): 73–84.
- SIROKI Z. (1957): A gatyáskuvik előfordulása a Kárpát-medencében. – *Aquila* 63–64: 201–204.
- SIROKI Z. (1961): A *Saga pedo* (Pall.) újabb előfordulása a Bükk-hegységben. – *Állattani közlemények* 48 (1–4): 125–127.
- SIROKI Z. (1961): A süvöltő sikeres tenyésztése fogságban. – *Búvár* 6 (4): 226–227.
- SIROKI Z. (1964): Adatok a Kárpátmedence bogárfaunájának ismeretéhez. – *Folia Entomologica Hungarica (Rovartani Közlemények Series nova)* 17 (1): 169–181.
- SIROKI Z. (1965): Adatok hazánk *Saltatoria* faunájához. – *A debreceni Déri Múzeum Évkönyve* 48: 397–402.
- SIROKI Z. (1974): Költésparazitizmusra való hajlam a Napóleon szövőpintynél (*Euplectes afra*) fogságban. – *Aquila* 80–81: 185–187.
- SIROKI Z. (1979): Egy debreceni fénycsapda bogáranyaga. – *A debreceni Déri Múzeum Évkönyve* 60: 15–19.
- SIROKI Z. & ÖTVÖS J. (1984): Trópusi madárfajok tojásaiból álló gyűjtemény a Déri Múzeumban. – *A debreceni Déri Múzeum Évkönyve* 64: 53–70.

Köszönetnyilvánítás

Köszönjük Siroki Zoltán lányainak, Siroki Hedvignek, Siroki Ágnesnek és Siroki Erzsébetnek, valamint Lovas Mártonnak és Tóth Oszkárnak az életrajzi dokumentumokat és adatközléseket, valamint hálásak vagyunk Pappné Czappán Mariannának az egyes irodalmak felkutatásában nyújtott segítségével.

Idézett irodalom

- HARASZTHY L. (2015): A Debreceni Egyetem tojásgyűjteménye. – In: HARASZTHY L. (szerk.), *Magyarországi tojásgyűjtemények katalógusai*. Pro Vértes Nonprofit Zrt., Csákvár, pp. 439–444.
- KÖDÖBÖCZ V. (2009): A Debreceni Egyetem Siroki Zoltán gyűjteményének futóbogarak (Coleoptera: Carabidae). – *Folia Historico Naturalia Musei Matraensis* 33: 109–126.
- KÖVICS Gy. (1992): Növényvédelmi Tanszék. – In: SZÁSZ G. (szerk.): *A Debreceni Agrártudományi Egyetem 125 éve*. I. kötet. DATE Press, Debrecen, pp. 188–189.
- SÁMSONI Z., SIROKI Z. & SZALAY S. (1981): A Borsodi Mezőség legelőinek és réti növényeinek makro- és mikrotapelem-analitikai vizsgálata. – *Agrokémia és Talajtan* 30: 449–461.
- SIROKI Z. (1976): Díszmadarak a lakásban. – *Natura*, Budapest.
- SIROKI Z. (1987): Önéletrajz. – Mscr.
- SZALAY S., SÁMSONI Z., SIROKI Z. & EL-HYATEMY Y. (1977): A Hortobágy legelőterületeinek mikroelem-ellátottsága. – *Agrokémia és Talajtan* 26: 95–111.
- SZALAY S., SÁMSONI Z., SIROKI Z. & EL-HYATEMY Y. (1978): Investigations into the micronutrient deficiency of plants on the pasture lands of the Hortobágy heath. – *Acta Agronomica Academiae Scientiarum Hungaricae* 27: 17–23.

- SZUJKÓ-LACZA J., FEKETE G., KOVÁTS D., SZABÓ L. & SIROKI Z. (1982): The vascular plants of the Hortobágy National Park. – In: SZUJKÓ-LACZA J. (szerk.), *The flora of the Hortobágy National Park*, Akadémiai Kiadó, Budapest, pp. 105–169.
- TAAR F. (1981): A madarak atyja. Látogatóban Siroki Zoltánnál. – *Hajdú-Bihari Napló* 1981. május 20.: 3–4.
- TAKÁCS A., SÜVEGES K., LJUBKA T., LÖKI V., LISZTES-SZABÓ Zs. & MOLNÁR V. A. (2015): A Debreceni Egyetem Herbárium (DE) II.: A „Siroki Zoltán Herbárium”. – *Kitaibelia* 20: 15–22.
- TURCSÁNYI G. (szerk.) (2000): *Mezőgazdasági növénytan*. – Mezőgazdasági Szaktudás Kiadó, Budapest.
- VARGA S. (2005): Siroki Zoltánra emlékezve. – *Díszmadár magazin* 12 (12): 28.
- VARGA S. (2006): 100 éve született Siroki Zoltán. – *Díszmadár magazin* 13 (11): 28.
- VARGA S. (2014): 2014 Siroki-díjasa: Paraszka János. – *Díszmadár Magazin* 21 (7): 3.

Világháló oldalak

- [1] Siroki Zoltán – http://hu.wikipedia.org/wiki/Siroki_Zoltán (Hozzáférés: 2015. február 10.)
- [2] In memoriam Siroki Zoltán (1906–1987) – <http://mta-dab-botanika.blogspot.hu/2015/02/emlekezes-siroki-zoltanra-papp-laszlo.html> (Hozzáférés: 2015. február 25.)

Beérkezett / received: 2015. 02. 22. • Elfogadva / accepted: 2015. 03. 09.